

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 16. jūlijā¹

Lieta C-761/18 P

Päivi Leino-Sandberg
pret

Eiropas Parlamentu

Apelācija – Piekluve Eiropas Savienības iestāžu dokumentiem – Regula (EK) Nr. 1049/2001 – Trešās puses pieteikums par piekļuvi dokumentam, kas tajā brīdī tika apstrīdēts Vispārējā tiesā – Eiropas Parlamenta atteikums piešķirt piekļuvi, pamatojoties uz tiesvedības aizsardzību – Prasība atcelt tiesību aktu – Paziņojums par tiesvedības izbeigšanu, pamatojoties uz to, ka pieprasītais dokuments ir pieejams tā adresāta interneta blogā – Prasības atcelt tiesību aktu priekšmets – Intereses celt prasību saglabāšana – Tiesiskās sekas, kas iestājas pēc tam, kad adresāts publicē pieprasītā dokumenta versiju

I. Ievads

1. Zinātniskās fantastikas cienītājiem “ceļošana bez pārvietošanās” vienmēr radīs asociācijas ar Frenka Herberta “Kāpu”², it īpaši tās Deivida Linča 1984. gada sirreālās fantāzijas kino ekranizējumu³.

2. Tomēr – vai saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem⁴ ir iespējama “izpaušana bez izsniegšanas”? Metaforiski kodolīgi izsakoties, tāds ir izskatāmās apelācijas sūdzības galvenais jautājums.

3. *Päivi Leino-Sandberg* lūdza piekļuvi Eiropas Parlamenta dokumentam. Viņas lūgums tika noraidīts, pamatojoties uz to, ka pieprasīto dokumentu tā adresāts bija apstrīdējis Vispārējā tiesā⁵. Parlaments apgalvo, ka šo dokumentu nevar izpaust, pamatojoties uz tiesvedības aizsardzību saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otro ievilkumu. *P. Leino-Sandberg* cēla prasību Vispārējā tiesā par minētā lēmuma atcelšanu. Tomēr, ne *P. Leino-Sandberg*, ne Parlamentam nezinot, pieprasītā dokumenta versija jau bija publicēta (privātā) blogā, un šo dokumentu tur bija ievietojis tā adresāts. Pamatojoties uz to, Vispārējā tiesa attiecīgi lēma, ka tiesvedība ir jāizbeidz, jo pieprasītais dokuments jau ir pieejams internetā.

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Pirmais izdevums 1965. gadā, izdevējs *Chilton*, Filadelfija.

³ Tomēr šķiet, ka citiem “ceļošana bez pārvietošanās” (“*Travelling Without Moving*”) vairāk saistīsies ar britu fankmūzikas un *acid* džeza grupas *Jamiroquai* 1996. gadā izlaistā trešā albuma nosaukumu.

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2001. gada 30. maijs) (OV 2001, L 145, 43. lpp.).

⁵ Minētajā lietā vēlāk tika pieņemts 2018. gada 22. marta spriedums *De Capitani*/Parlaments (T-540/15, EU:T:2018:167).

4. Kādas tiesiskās sekas iestājas saistībā ar tiesvedību, kas norit Savienības tiesās, ja trešā persona tiešsaistē ir publicējusi tāda dokumenta versiju, kuram ir pieprasīta piekļuve saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001? Vai var uzskatīt, ka prasība par atteikumu piešķirt piekļuvi dokumentam ir zaudējusi priekšmetu, jo prasības pieteicējam vairs nav intereses lietas iznākumā, tomēr iestādes, kura atteica piekļuvi, sākotnējais nelabvēlīgais lēmums vēl ir spēkā, un minētā iestāde tā arī neizsniedza pieteicējam pieprasītā dokumenta autentisku versiju?

II. Atbilstošās ES tiesību normas

A. *Regula Nr. 1049/2001*

5. Regulas Nr. 1049/2001 1. pantā ir noteikts:

“Šīs regulas mērķis ir:

- a) noteikt principus, nosacījumus un ierobežojumus, kas saistīti ar sabiedrības vai privātām interesēm, kuri reglamentē tiesības piekļūt EK Līguma 255. pantā paredzētajiem Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas (turpmāk tekstā “iestādes”) dokumentiem, nodrošinot iespējami plašāku piekļuvi tiem;
- b) izstrādāt noteikumus, kas nodrošina šo tiesību iespējami vienkāršāku izmantošanu;
- c) sekmēt labu administratīvo praksi attiecībā uz piekļuvi dokumentiem.”

6. 2. pantā “Tiesību izmantotāji un piemērošanas joma” ir noteikts:

“1. Ikvienam Savienības pilsonim un fiziskai personai, kas pastāvīgi dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī, ir tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem, ievērojot šajā regulā noteiktos principus, nosacījumus un ierobežojumus.

[..]”

7. Regulas Nr. 1049/2001 3. pantā ir ietvertas vairākas tajā izmantotās definīcijas.

“[..]

- a) “dokuments” ir jebkura satura informācija neatkarīgi no tās pasniegšanas veida (uz papīra, elektroniskā formā vai skaņu, vizuālie un audiovizuālie ieraksti), kas skar iestādes politiku, darbību un lēmumus;
- b) “trešā persona” ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kā arī subjekts ārpus attiecīgās iestādes, tostarp dalībvalstis, citas iestādes un organizācijas Kopienā vai ārpus tās, kā arī trešās valstis.”

8. Regulas Nr. 1049/2001 4. pants ir formulēts šādi:

“1. Iestādes var atteikt piekļuvi dokumentam, ja iepazīšanās ar to var kaitēt:

- a) sabiedrības interesēm saistībā ar:
 - valsts drošību,
 - aizsardzību un militāro jomu,

- starptautiskajām attiecībām,
 - Kopienas vai kādas dalībvalsts finanšu, monetāro vai ekonomikas politiku;
- b) personu privātajai dzīvei un neaizskaramībai, jo īpaši saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem par personas datu aizsardzību.

2. Iestādes var atteikt piekļuvi dokumentam, ja iepazīšanās ar to var kaitēt:

- fiziskas vai juridiskas personas komerciālo interešu, tostarp intelektuālā īpašuma, aizsardzībai,
- tiesvedībai vai tiesiskai palīdzībai,
- pārbaužu, izmeklēšanas un revīziju mērķiem,

ja vien iepazīšanās ar to nav saistīta ar sevišķām sabiedrības interesēm.

[..]

7. Izņēmumi, kas noteikti 1.–3. punktā, ir spēkā tik ilgi, kamēr šāda aizsardzība ir pamatota, ņemot vērā dokumenta saturu. Izņēmumi var būt spēkā ne ilgāk kā 30 gadus. [..]”

9. Saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 6. panta 1. punktu “pieteikuma iesniedzējam nav jānorāda tā iesniegšanas iemesli”.

10. Regulas Nr. 1049/2001 10. panta 2. punktā ir noteikts:

“Ja attiecīgā iestāde jau agrāk ir izsniegusi dokumentu, un tas ir viegli pieejams pieteikuma iesniedzējam, iestāde var izpildīt savu pienākumu nodrošināt piekļuvi dokumentiem, paziņojot pieteikuma iesniedzējam, kā var iegūt pieprasīto dokumentu.”

III. Fakti un tiesvedība

A. Lietas priekšvēsture un tiesvedība Vispārējā tiesā

11. Lietas faktiskos apstākļus un tiesvedību Vispārējā tiesā, kā norādīts pārsūdzētajā rīkojumā⁶ un kā izriet no lietas dokumentiem, var īsi raksturot šādi.

12. 2015. gada 8. jūlijā Eiropas Parlaments ar Lēmumu A(2015) 4931 (turpmāk tekstā – “pieprasītais dokuments”) atteicās piešķirt *Emilio De Capitani* piekļuvi dokumentiem LIBE-2013-0091-02 un LIBE-2013-0091-03, kuros bija ietverta divu tabulu, kas bija sastādītas tajā laikā notiekošo dialogu kontekstā, ceturtnā sleja. 2015. gada 18. septembrī *E. De Capitani* cēla Vispārējā tiesā prasību atcelt minēto lēmumu par noraidīšanu (turpmāk tekstā – “*De Capitani* lieta”).

⁶ Rīkojums, 2018. gada 20. septembris, *Leino-Sandberg/Parlaments* (T-421/17, nav publicēts, EU:T:2018:628).

13. Tikmēr, acīmredzot 2015. gada 12. jūlijā, *E. De Capitani* publicēja savā blogā pieprasītā dokumenta anotētu versiju⁷. Tomēr bloga atvērtā *html* versija liek secināt, ka daļa no reproducētā teksta ir rediģēta. Teikumu daļas vai veselas rindkopas ir treknrakstā, citas – slīprakstā, daži teikumi ir pasvītroti, un šķiet, ka daļa teksta ir izlaista. Bloga autors ir arī veicis dažus teksta papildinājumus, kuros izteicis savus novērojumus par Parlamenta paziņojumiem vai paudis nepiepriekšējiem.

14. 2016. gada decembrī, kamēr *De Capitani* lieta vēl tika izskatīta Vispārējā tiesā, *P. Leino-Sandberg* (turpmāk tekstā – “apelācijas sūdzības iesniedzēja”), tolaik starptautisko un Eiropas tiesību profesore Austrumsomijas universitātē, pieprasīja Eiropas Parlamentam (turpmāk tekstā – “atbildētājs”) sniegt viņai piekļuvi Parlamenta lēmumam par *E. De Capitani* pieteikumu. Viņa norādīja, ka piekļuve pieprasītajam dokumentam ir nepieciešama, lai varētu pabeigt divus viņas vadītos izpētes projektus.

15. 2017. gada 23. janvārī atbildētājs noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību piekļūt pieprasītajam dokumentam, pamatojoties uz to, ka tā izpaušana var kaitēt Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 2. punkta otrajā ievilkumā paredzētajai tiesvedības aizsardzībai. Apelācijas sūdzības iesniedzēja pēc tam iesniedza atkārtotu pieteikumu.

16. 2017. gada 3. aprīlī ar Lēmumu A(2016) 15112 (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) atbildētājs apstiprināja atteikumu apelācijas sūdzības iesniedzējas piekļuvei pieprasītajam dokumentam. Tas it īpaši uzsvēra faktu, ka lēmums noraidīt *E. De Capitani* pieteikumu tajā brīdī tika apstrīdēts Vispārējā tiesā un tā izpaušana apdraudētu tiesības uz taisnīgu tiesu un pušu procesuālo tiesību vienlīdzību. Turklāt, raugoties plašāk, izpaušanas rezultātā tiesiskās darbības tiktu pakļautas ārējam spiedienam, un tas nenovēršami iztraucētu tiesvedības rimto gaitu.

17. 2017. gada 6. jūlijā apelācijas sūdzības iesniedzēja Vispārējā tiesā cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu. Vēlāk atbildētājs iesniedza savus apsvērumus.

18. 2017. gada 14. novembrī Vispārējā tiesa saskaņā ar procesa organizatoriskajiem pasākumiem, kas pieņemti atbilstoši tās Reglamenta 89. pantam, darīja zināmu apelācijas sūdzības iesniedzējai, ka *E. De Capitani* pieprasīto dokumentu ir publiskojis iepriekšminētajā blogā⁸. Vispārējā tiesa lūdza apelācijas sūdzības iesniedzējai norādīt, vai viņas prasība ir apmierināta, jo viņa var piekļūt pieprasītajam dokumentam tiešsaistē.

19. 2017. gada 30. novembrī apelācijas sūdzības iesniedzēja atbildēja, ka viņa nav zinājusi par pieprasītā dokumenta pieejamību tiešsaistē līdz brīdim, kad Vispārējā tiesa to viņai paziņoja. Viņa norādīja, ka attiecīgā dokumenta pieejamība internetā prasības mērķi neapmierina.

20. Vispārējā tiesa attiecīgi deva norādes pusēm otrajā tiesvedības dokumentu apmaiņā koncentrēties uz apelācijas sūdzības iesniedzējas prasības pieņemamību. 2018. gada janvārī apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniedza repliku. 2018. gada 9. martā atbildētājs iesniedza atbildes rakstu uz repliku. Būtiski, ka tajā norādīts, ka arī atbildētājs nezināja par to, ka pieprasītais dokuments ir publicēts tiešsaistē, līdz to bija norādījusi Vispārējā tiesa. Pēc atbildētāja domām, tas, ka tagad tas zināja par publikāciju, nozīmē, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas prasībai vairs nav priekšmeta. Tāpēc Parlaments atbildes rakstā uz repliku lūdza izbeigt tiesvedību.

21. 2018. gada 15. martā Vispārējā tiesa vēstulēs informēja puses, ka Parlamenta lūgums paziņot, ka tiesvedība ir jāizbeidz, netika izskatīts tādēļ, ka tas netika iesniegts atsevišķā dokumentā saskaņā ar tās Reglamenta 130. panta 2. punktu.

⁷ Timek]vietnē www.free-group.eu/2015/07/12/eus-laws-are-like-sausages-you-should-never-watch-them-being-made (iekļautas Vispārējās tiesas izskatāmās lietas dokumentos pēdējā versijā, kurā vietnei piekļūts 2020. gada 21. maijā).

⁸ Šo secinājumu 7. zemspvītras piezīme, kurā ir ietverta Vispārējās tiesas norādītā hipersaite.

22. 2018. gada 27. martā Parlaments atsevišķā dokumentā iesniedza lūgumu izbeigt tiesvedību. Otrs variants, kuru norādīja atbildētājs – Vispārējai tiesai apelācijas sūdzības iesniedzējas prasība ir jānoraida kā nepieņemama vai nepamatota un jāpiespriež viņai segt izdevumus.

23. 2018. gada 5. aprīlī Vispārējā tiesa aicināja apelācijas sūdzības iesniedzēju sniegt apsvērumus par atbildētāja prasību par tiesvedības izbeigšanu. Savā atbildē apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsvēra, ka ne viņa, ne atbildētājs nezināja, ka *E. De Capitani* ir ievietojis pieprasīto dokumentu interneta blogā, kamēr Vispārējā tiesa viņus par to nebija informējusi. Viņa apgalvoja, ka jēdziens “publicēts” neatbilst situācijai, kad privāta persona dokumentu ir ievietojusi kibertelpā kādā blogā. Apelācijas sūdzības iesniedzēja arī norādīja, ka Parlamenta atteikuma lēmums, kas vēl joprojām ir spēkā, nedrīkst tikt aizsargāts no pārbaudes tiesā tikai tāpēc, ka kāds ir ievietojis pieprasīto dokumentu blogā.

24. Vienlaikus, 2018. gada 22. martā, kamēr izskatāmā lieta vēl tika izskatīta pirmajā instancē, Vispārējā tiesa izskatīja *De Capitani* lietu. Tā atcēla Parlamenta lēmumu attiecībā uz *E. De Capitani*, norādot, ka Parlaments ir pārkāpis Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 3. punkta pirmo daļu, atsakoties procedūras laikā publiskot attiecīgo dokumentu ceturto sleju tāpēc, ka tas varētu nopietni kaitēt lēmumu pieņemšanas procesam⁹.

B. Pārsūdzētais rīkojums un tiesvedība Tiesā

25. 2018. gada 20. septembra rīkojumā (turpmāk tekstā – “pārsūdzētais rīkojums”)¹⁰ Vispārējā tiesa lēma, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas uzsāktā tiesvedība ir jāizbeidz.

26. Vispārējā tiesa būtībā norādīja, ka prasībai atcelt lēmumu, ar kuru atteikta piekļuve dokumentiem, vairs nav priekšmeta, kad kāda trešā persona ir nodrošinājusi piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem, jo apelācijas sūdzības iesniedzējs var piekļūt šiem dokumentiem un tos izmantot tikpat tiesiski kā tad, ja tas būtu tos ieguvis, pamatojoties uz savu pieteikumu, kas iesniegts saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001¹¹. Ņemot vērā, ka piekļuvi pieprasītā dokumenta pilnai tekstā versijai bija sniedzis pats tās adresāts, nebija šaubu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja varēja to savam universitātes darbam izmantot pilnīgi tiesiskā veidā¹².

27. Turklāt saskaņā ar Vispārējās tiesas viedokli nešķīta, ka piekļuves atteikuma iespējamā pretlikumība nākotnē varētu atkārtoties ārpus izskatāmās lietas konkrētajiem apstākļiem. Atbildētāja atteikums sniegt piekļuvi pieprasītajam dokumentam konkrētajai lietai bija īpašs un pēc būtības *ad hoc*, jo, pirmkārt, *De Capitani* lieta tobrīd vēl tika izskatīta un, otrkārt, apelācijas sūdzības iesniedzējas prasības kontekstam bija raksturīgas intensīvas sarunas blogos un viedokļi, kas, iespējams, ietekmētu paša atbildētāja nostāju lietā¹³. Turklāt, tā kā pieprasīto dokumentu publiskoja pats dokumenta adresāts, nevis atbildētājs, apelācijas sūdzības iesniedzēja nevarēja apgalvot, ka atbildētājs izmantotu vilcināšanās taktiku, kas būtībā ir gaidīšana, līdz iespējamā prasība nonāk Savienības tiesās, pirms tiek atļauta piekļuve dokumentam, kuram tā bija prasīta¹⁴.

28. Tādējādi Vispārējā tiesa secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas prasībai nav priekšmeta, ņemot vērā to, ka *E. De Capitani* ir publiskojis pieprasīto dokumentu. Tāpēc tiesvedība bija jāizbeidz un Somijas Republikas un Zviedrijas Karalistes pieteikumi par iestāšanos lietā vairs nebija jāizskata. Vispārējā tiesa nolēma, ka katrs lietas dalībnieks pats sedz savus tiesāšanās izdevumus. Tā lēma arī, ka Somijas Republika un Zviedrijas Karaliste pašas sedz savus tiesāšanās izdevumus.

9 Spriedums, 2018. gada 22. marts, *De Capitani*/Parlaments (T-540/15, EU:T:2018:167).

10 Rīkojums, 2018. gada 20. septembris, *Leino-Sandberg*/Parlaments (T-421/17, nav publicēts, EU:T:2018:628).

11 Apstrīdētā rīkojuma 27. punkts.

12 Apstrīdētā rīkojuma 28. punkts.

13 Apstrīdētā rīkojuma 33. punkts.

14 Apstrīdētā rīkojuma 35. punkts.

29. Ar šo apelācijas sūdzību apelācijas sūdzības iesniedzēja lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto rīkojumu, taisīt galīgo spriedumu attiecīgajā lietā un piespriet atbildētājam segt tiesāšanās izdevumus, tai skaitā to pušu izdevumus, kuras iestājušās lietā.

30. Apelācijas sūdzības pamatošanai apelācijas sūdzības iesniedzēja izvirza divus pamatus. Pirmkārt, viņa apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, lemjot, ka prasībai vairs nav priekšmeta. Otrkārt, tā esot pieļāvusi tiesību kļūdu un procesuālu kļūdu, lemjot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai vairs nav intereses prasības celšanā.

31. Savā atbildē Parlaments apgalvo, ka abi pārsūdzības pamati ir jānoraida vai nu kā daļēji nepieņemami un nepamatoti, vai kā nepamatoti.

32. Apelācijas sūdzības iesniedzēja un Parlaments iesniedza attiecīgi arī repliku un atbildes rakstu uz repliku.

33. Somijas Republika un Zviedrijas Karaliste iestājās lietā, lai atbalstītu apelācijas sūdzības iesniedzējas prasījumus.

IV. Vērtējums

34. Šie secinājumi ir strukturēti šādi. Vispirms apskatīšu saikni starp abiem apelācijas sūdzības iesniedzējas izvirzītajiem apelācijas pamatiem, it īpaši atšķirību starp prasības atcelt lēmumu priekšmetu (vai mērķi) un (atlikušo) turpmāko interesi šādā tiesvedībā situācijā, kurā sākotnējais tiesvedības priekšmets patiesi ir zudis (A). Pēc tam izvērtēšu apelācijas sūdzības pirmo pamatu (B). Tā kā piekritu apelācijas sūdzības iesniedzējas viedoklim, ka esošā strīda priekšmets nebija zudis un tāpēc apelācijas sūdzības pirmais pamats ir spēkā, turpinājumā īsumā izvērtēšu apelācijas sūdzības otro pamatu (C) un pēc tam nonāksu pie secinājuma par esošās apelācijas sūdzības tvērumu (D).

A. Saikne starp abiem apelācijas sūdzības iesniedzējas apelācijas pamatiem

35. Apelācijas sūdzības iesniedzēja apelācijas sūdzībā ir izvirzījusi divus pamatus: pirmais, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, lemjot, ka prasībai *vairs nav priekšmeta*; otrais, ka tā ir pieļāvusi tiesību kļūdu, lemjot, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai *vairs nav intereses* celt prasību.

36. Attiecībā uz šo abu apelācijas sūdzības pamatu savstarpējo saikni apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka pārsūdzētajā rīkojumā esot nepamatoti apvienots iespējama priekšmeta trūkums prasībai par tiesību akta atcelšanu ar interesi celt prasību. Tie tomēr esot divi atšķirīgi tiesiskie jēdzieni, kas būtu jāizvērtē atsevišķi. Atbildētājs uzskata, ka nepieciešamība uzturēt tiesvedības priekšmetu ir jāizvērtē kopā ar saglabājušos interesi celt prasību.

37. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru prasītāja *interesei celt prasību*, ņemot vērā prasības priekšmetu, ir jāpastāv prasības celšanas brīdī, pretējā gadījumā šāda prasība nav pieņemama. Šim strīda priekšmetam – tāpat kā interesei celt prasību – ir jāturpina pastāvēt līdz tiesas nolēmuma pasludināšanai, pretējā gadījumā lieta ir jāizbeidz, proti, prasības rezultātā lietas dalībniekam, kas cēlis šo prasību, ir jāpanāk labvēlīgs iznākums¹⁵.

¹⁵ Skat., piemēram, spriedumus, 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger/Komisija* (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 42. punkts); 2008. gada 17. aprīlis, *Flaherty u.c./Komisija* (C-373/06 P, C-379/06 P un C-382/06 P, EU:C:2008:230, 25. punkts); 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 61. punkts); 2017. gada 9. novembris, *HX/Padome* (C-423/16 P, EU:C:2017:848, 30. punkts); 2017. gada 23. novembris, *Bionorica un Diapharm/Komisija* (C-596/15 P un C-597/15 P, EU:C:2017:886, 84. un 85. punkts), un 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth/Komisija* (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 43. punkts).

38. Prasītājam var *saglabāties interese* prasīt atcelt lēmumu vai nu, lai panāktu viņa iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, vai arī pamudinātu apstrīdētā tiesību akta autoru nākotnē veikt atbilstošus grozījumus un tādējādi novērst pārkāpuma, kas, iespējams, ir pieļauts apstrīdētajā tiesību aktā, atkārtotās risku¹⁶.

39. Piekritu atbildētājam, ka varētu būt zināma pārklāšanās starp prasību atcelt tiesību aktu priekšmetu un intereses celt prasību saglabāšanos. Skaidrs ir arī tas, ka izmantotā terminoloģija ne vienmēr ir konsekventa. Piemēram, strīda “priekšmets” tiek lietots savstarpēji aizvietojami ar jēdzieniem “mērķis”, “saturs” vai pat “nolūks”. Vēl jo vairāk, ja ir skaidrs, ka pa to laiku iestāde ir publicējusi pieprasīto dokumentu un tādējādi prasītāja sākotnējā prasība ir būtībā apmierināta, Tiesa mēdz izvērtēt interesi ierobežotā tvērumā, kā rezultātā aplūkotās tiesvedības “priekšmeta” iespējamā izzušana ir viens no vispārējā konteksta faktoriem attiecībā uz esošu interesi celt prasību¹⁷.

40. Tomēr attiecībā uz loģiku Tiesa patiešām vispārīgi izšķir divu veidu intereses: pirmkārt, prasītāja *sākotnējo* interesi celt prasību un, otrkārt, *atlikušo, turpmāko* prasītāja interesi, kas saglabājas pēc tam, kad konkrēta notikuma rezultātā sākotnējā interese ir zudusi.

41. Interpretējot to konkrētākos terminos konkrētu strīdu kontekstā attiecībā uz piekļuvi dokumentiem saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001, celtās prasības priekšmets¹⁸ piekļuves tiesību īstenošanai ir apstrīdēto lēmumu atcelšana. Tas noteikti ir *formālais* prasības priekšmets – atcelt nelabvēlīgo lēmumu, tādējādi piespiežot attiecīgo iestādi pieņemt jaunu lēmumu. Var teikt, ka prasības par nelabvēlīga lēmuma atcelšanu attiecībā uz piekļuvi pieprasītajam dokumentam pamatā ir arī *materiāls* priekšmets vai, izsakoties precīzāk, (apslēpts) priekšmets – iegūt attiecīgo dokumentu ar sākotnējo pieteikumu par piekļuvi.

42. Prasītājam saglabājas *sākotnējā* interese (un prasība nevar zaudēt tās priekšmetu), ja vien nenotiek viens no šiem gadījumiem: i) apstrīdētais lēmums ir formāli ticis atcelts (strīda priekšmeta *formālā* izzušana) vai ii) iestāde piešķir prasītājam pilnu piekļuvi pieprasītajam dokumentam, ne obligāti atceļot iepriekšējo lēmumu, būtībā tādējādi pilnībā apmierinot prasītāja prasību (strīda priekšmeta *materiālā* izzušana).

43. Pēc tam, pieņemot, ka šāda sākotnējā interese patiešām ir izzudusi, prasītājam vēl var saglabāties atlikusī interese celt prasību vai – kā tas biežāk notiek praksē – panākt, lai tiesvedība tiek novesta līdz galīgajam tiesas nolēmumam, neraugoties uz to, ka tiesvedības laikā šis dokuments ir ticis saņemts.

44. Attiecībā uz pēdējo minēto gadījumu Tiesas judikatūra piedāvā divus konkrētus scenārijus. Pirmajā gadījumā prasītājs saglabā interesi celt prasību, “lai panāktu iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu”. Pamatojoties uz to, piemēram, Tiesa ir lēmusi, ka prasībā par tiesību akta atcelšanu var saglabāties interese attiecībā uz iespējamu tiesvedību par zaudējumu piedziņu¹⁹. Šādu interesi izvērtē, ņemot vērā konkrētus apstākļus, it īpaši iespējamā pārkāpuma sekas²⁰. Otrajā gadījumā prasītājs var saglabāt interesi celt prasību, “lai pārsūdzētā akta autoram liktu nākotnē izdarīt atbilstošus grozījumus un tādējādi novērstu risku, ka atkārtosies pārkāpums, kas esot pieļauts šajā aktā²¹.”

16 Skat., piemēram, spriedumus, 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger/Komisija* (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 50. punkts); 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 63. punkts), un 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth/Komisija* (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 48. punkts).

17 Skat., piemēram, spriedumu, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth/Komisija* (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 43.–52. punkts).

18 Apzināti izmantoju terminu prasības “priekšmets” [“*objet*”] vietā, kur dažos Tiesas spriedumos par šo jautājumu angļu valodas versijās izmantots termins “nolūks” [“*purpose*”].

19 Skat., piemēram, spriedumus, 1980. gada 5. marts, *Könecke Fleischwarenfabrik/Komisija* (76/79, EU:C:1980:68, 9. punkts), un 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 64. punkts).

20 Skat., piemēram, spriedumu, 2013. gada 28. maijs, *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 65. punkts).

21 Skat., piemēram, 2013. gada 28. maija spriedumu *Abdulrahim/Padome un Komisija* (C-239/12 P, EU:C:2013:331, 63. punkts) attiecībā uz ierobežojošiem pasākumiem un apelācijas sūdzības iesniedzēja saglabāto interesi, neraugoties uz to, ka viņa vārds tika izņemts no saraksta, ar kuru piemēroja šādus ierobežojošus pasākumus, vai 2018. gada 4. septembra spriedumu *ClientEarth/Komisija* (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 49.–54. punkts).

45. Rezumējot – sākotnējā interese celt prasību par tiesību akta atcelšanu saglabāsies vai nu, līdz apstrīdētais lēmums tiks formāli atcelts, vai arī, līdz prasītāja prasība tiks pilnībā materiāltiesiski apmierināta. Jebkāda cita (saglabājusies vai atlikusī) interese attieksies uz visiem pārējiem apsvērumiem, kas tomēr varētu mudināt Tiesu pieņemt nolēmumu par attiecīgo jautājumu arī tad, ja ir zudis prasības sākotnējais priekšmets.

46. Būtiski attiecībā uz izvērtēšanas kārtību, ka abas kategorijas ir divi (hrono)loģiski secīgi soļi. Otrā kategoriju būtu nepieciešams izvērtēt vienīgi tad, ja pirmajā solī tiek konstatēts, ka prasītājs ir zaudējis sākotnējo interesi celt prasību. Un otrādi – ja vien prasītāja vajadzība nav bijusi pilnībā apmierināta ne formāli, ne būtībā, nav nekādas nepieciešamības aplūkot kādu citu iespējamo vai turpmāko interesi saņemt lēmumu par tiesību akta atcelšanu Savienības tiesā.

47. Minēto iemeslu dēļ uzskatu, ka izskatāmajā lietā ir lietderīgi izvērtēt katru no apelācijas sūdzības pamatiem tā, kā tos minējusi apelācijas sūdzības iesniedzēja – secīgi. Tie patiešām ir loģiskā secībā, kādā pienācīgi būtu jāizvērtē interese celt prasību.

B. Pirmais apelācijas sūdzības pamats

48. Pirmais apelācijas sūdzības pamats būtībā ir par to, vai apelācijas sūdzības iesniedzējas prasība ir tikusi *materiāltiesiski* apmierināta un tādējādi – vai ir zudis sākotnējais priekšmets (un sākotnējā interese celt prasību).

49. Apelācijas sūdzības iesniedzēja un Somijas un Zviedrijas valdības apgalvo, ka tā tas nebūt nav. Atbildētājs nav atcēlis apstrīdēto lēmumu. No sprieduma *ClientEarth*²² izriet, ka to dokumentu publicēšana, kuriem bija pieprasīta piekļuve, nav vērā ņemams apstāklis, lai noteiktu, vai ir saglabājusies prasības priekšmets. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēja arī apgalvo, ka viņa tā arī nav saņēmusi no Parlamenta autentisku pieprasītā dokumenta versiju. Viņa nevar pētījumos izmantot nepilnīgu un neautentisku informāciju, kas paņemta no privāta bloga internetā.

50. Atbildētājs apgalvo, ka apelācijas sūdzības iesniedzējas prasībai ir zudis priekšmets, jo tā adresāts ir publicējis pieprasīto dokumentu. Blogs, kurā *E. De Capitani* ievietoja dokumentu, apelācijas sūdzības iesniedzējai, visticamāk, ir zināms, jo tur ir publicēts arī viņas pašas rakstītais. Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzēja varēja piekļūt minētajam dokumentam un likumīgā veidā izmantot to savā akadēmiskajā pētījumā vai jebkuriem citiem mērķiem.

51. No Vispārējā tiesā iesniegtajiem lietas dokumentiem neizriet, nedz arī uz to ir vērsta Tiesas uzmanība, ka Parlaments jebkad būtu *formāli* atcēlis savu sākotnējo nelabvēlīgo lēmumu. Tātad izskatāmajā lietā šis scenārijs nav īstenojies, un attiecīgi tas uz šo lietu neattiecas.

52. Vai apelācijas sūdzības iesniedzējas prasība ir tikusi *materiāltiesiski* apmierināta un tādējādi ir zudis sākotnējais priekšmets (un sākotnējā interese celt prasību)?

53. Kā redzams jau iepriekšējā sadaļā, jautājums par sākotnējo, kā arī saglabāto interesi turpināt tiesvedību tiek izskatīts Savienības tiesās. Vai prasība vēl joprojām pastāv, ja ir mainījušies apstākļi? Jautājums par interesi celt prasību, lai gan lielā mērā neatkarīgs un transversāls, un piemērojams jebkāda veida tiesvedībai Savienības tiesās, ir tikpat cieši saistīts ar prasības priekšmetu vai tiesību jomu, kurā prasība ir celta. Kā vēl varētu novērtēt, vai prasības priekšmets vairs nepastāv un tādējādi tā, iespējams, ir neīsta, ja tiesības, kādas prasītājs vēlas īstenot atbilstoši Savienības tiesību aktiem, nav skaidras?

22 Spriedums, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth*/Komisija (C-57/16 P, EU:C:2018:660).

54. Šā iemesla dēļ turpmāko izvērtējumu sāksu tieši ar šādu atgādinājumu: kādas tieši ir personu tiesības (un iestāžu atbilstošie pienākumi) saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001, par kurām varētu sacīt, ka prasītājs, kas lūdz atcelt iestādes izdotu nelabvēlīgu lēmumu par piekļuvi, vēlas tās īstenot (1)? Tālāk pievērsīšos testam, ko Vispārējā tiesa acīmredzot izmantoja izskatāmajā lietā, nosakot, vai prasītājas prasība tika *materiāltiesiski* apmierināta (2). Pēc tam, izmantojot izskatāmo lietu kā piemēru, izskaidrošu, kāpēc šāds tests ir konceptuāli nepareizs un praktiskā pielietojumā nepārliciecināms (3), un visbeidzot secināšu, kā šim testam būtu jāizpaužas (4).

1. Personu tiesības saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001

55. Regulas Nr. 1049/2001 2. panta 1. punktā ir skaidri noteikts, ka “ikvienam Savienības pilsonim un fiziskai personai, kas pastāvīgi dzīvo kādā dalībvalstī, vai juridiskai personai, kuras juridiskā adrese ir kādā dalībvalstī,” ir (subjektīvas) *tiesības* piekļūt Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem. Saskaņā ar regulas 2. panta 3. punktu minētās tiesības būtībā “attiecas uz visiem iestādes dokumentiem, tātad uz dokumentiem, ko tā ir izdevusi, saņēmusi vai kuri ir tās rīcībā un skar jebkuru darbības jomu Eiropas Savienībā”.

56. Tomēr – ko iesākt ar dokumentiem, kas *jau ir padarīti pieejami* publiski un atrodas publiskā vidē? Regulas Nr. 1049/2001 rašanās vēsture, kā arī esošās regulas izveidotā sistēma sniedz samērā skaidru atbildi uz šo jautājumu.

57. Pirmkārt, attiecībā uz rašanās vēsturi – Komisijas projekta priekšlikumā bija paredzēts izņēmums piekļuvei dokumentiem, norādot, ka regula nav piemērojama “dokumentiem, kas jau ir publicēti vai darīti publiski pieejami ar citiem līdzekļiem”²³. Tomēr likumdošanas procesā Eiropas Parlaments izteica vēlmi ne vien svītrot šo projektā ietvertu normu, bet arī iekļaut citu normu (likumprojekta 2.a panta 1. punkts), skaidri nosakot, ka “tiesības piekļūt iestāžu dokumentiem *ietver* piekļuvi *publicētiem dokumentiem*”²⁴. Tādējādi šķiet, ka tieši Parlaments vēlējās to dokumentu skaitā, kuriem saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 ES iestādēs var pieprasīt piekļuvi, iekļaut dokumentus, kas jau ir publiski pieejami ar citiem līdzekļiem (proti, kurus pati Savienības iestāde vai trešā persona ir darījusi vispārpieejamus).

58. Otrkārt, regulas pašreizējās redakcijas iekšējā loģika, šķiet, ir balstīta uz kompromisu. Konkrētajā gadījumā, kad attiecīgā iestāde jau ir izsniegusi dokumentus, un tie ir viegli pieejami pieteikuma iesniedzējam, Regulas Nr. 1049/2001 10. panta 2. punktā ir ietverts Savienības iestādes grozīts pienākums pret pieteikuma iesniedzēju. Šādos apstākļos Savienības iestādei nav pienākuma izsniegt pieprasīto dokumentu – tā var vienkārši *paziņot* pieteikuma iesniedzējam, kā iegūt pieprasītos dokumentus.

59. Vēlos uzsvērt divus aspektus, kas skaidri izriet no regulas 10. panta 2. punkta formulējuma. Pirmkārt, frāzi “ja attiecīgā iestāde jau agrāk ir izsniegusi dokumentu”, iespējams, ar bagātu iztēli varētu interpretēt tā, ka dokumentu izsniegusi vai nu konkrētā vai varbūt kāda cita iestāde, protams, ja vien nav nekādu šaubu par pieprasītā dokumenta autentiskumu²⁵. Otrkārt, jebkurā gadījumā vienmēr pastāv attiecīgās kopijas “oficiālais apstiprinājums”, “paziņojot pieteikuma iesniedzējam, kā var iegūt” pieprasīto dokumentu.

23 Regulas projekta 2. panta 2. punkts, nedefinējot, ko nozīmē “ar citiem līdzekļiem”. (COM(2000) 30 – 2000/0032(COD)).

24 Eiropas Parlamenta 2000. gada 27. oktobra ziņojums par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (Pastiprinātā *Hughes* procedūra) – Pilsoņu brīvības, tieslietu un iekšlietu komiteja COM(2000) 30 – 2000/0032(COD), PE 285.961. Skat. it īpaši 19., 20. un 72. lpp. Mans izcēlums.

25 Tādējādi, piemēram, pieteikuma iesniedzējam sniegta Komisijas atbilde ar norādi, ka pieprasītais dokuments patiesībā ir pieejams (skaidri norādītā) Padomes tīmekļvietnē, izpildītu 10. panta 2. punkta prasību, lai arī, iespējams, precīzi neatbilstu tā formulējumam.

60. Regulā Nr. 1049/2001 nav nekādu norāžu par dokumentiem, kurus publiski padara pieejamus *trešās personas*. Tās 3. panta b) punktā ir sniegta “trešās personas” definīcija, bet citu iemeslu dēļ, proti, par piekļuvi trešo personu dokumentiem saskaņā ar 4. panta 4. punktu. Tajā noteikti nav paredzēts atbrīvojums no pienākuma, ja piekļuvi sniedz trešā persona, katrā ziņā ne tad, ja tā ir privātpersona²⁶. Tas tomēr ir pilnībā loģiski.

61. Pirmkārt, attiecībā uz tiesību akta tekstu Regulā Nr. 1049/2001 nav noteikti nekādi izņēmumi saistībā ar faktu, ka pieprasīto dokumentu publicējusi trešā persona. Izņēmumi piekļuvei ir izsmeltoši uzskaitīti Regulas Nr. 1049/2001 4. pantā.

62. Otrkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 1049/2001 mērķi tās 1. pantā un 1., 2., 3. un 4. apsvērumā ir norādīts, ka šis mērķis ir nodrošināt pārskatāmību un atklātību Savienības iestādēs, uz kurām regula attiecas, un garantēt visiem Savienības pilsoņiem iespējami plašāko piekļuvi Savienības dokumentiem un iespējami vienkāršāko šo tiesību īstenošanu, izmantojot tiešu dialogu starp iestādi un pieteikuma iesniedzēju. Tādējādi pieteikuma iesniedzējam ir tiesības saņemt atbildi no attiecīgās Savienības iestādes pat attiecībā uz tiem dokumentiem, kas atrodas publiskā vidē.

63. Treškārt, iestādes “oficiāls apstiprinājums” attiecīgajam dokumentam saskaņā ar 10. panta 2. punktu ir izšķirošs dokumenta pilnīgumam, integritātei, autentiskumam un tiesiskai izmantošanai. Protams, nevienam nebūtu atļauts izmantot kaut kur internetā atrastu informāciju kā oficiālu dokumentu vai kā iestādes nostāju, ja vien un iekams šī persona nesaņem dokumenta oriģinālu vai oficiālu atbildi, vai attiecīgās iestādes citu skaidru apstiprinājumu, ka atrasto informāciju patiešām izdevusi šī iestāde un tā atspoguļo iestādes oficiālo viedokli. Jebkura šāda informācija saskaņā ar 10. panta 2. daļu ir it īpaši svarīga, kad Savienības iestāde ir sākotnēji noraidījusi piekļuvi tai, pamatojoties uz regulas 4. pantu.

64. Rezumējot – no Regulas Nr. 1049/2001 skaidri izriet, ka Savienības pilsoņiem ir subjektīvas tiesības piekļūt informācijai. Izskatot individuālu pieteikumu, iestādei būtībā ir trīs iespējas. Pirmā – piešķirt piekļuvi. Otrā – atteikt piekļuvi, paskaidrojot, kāpēc to nevar piešķirt. Trešā, kas būtībā ir līdzīga apstiprinoša atbilde kā pirmajā iespējā – ja iestāde vēlas, tā var sniegt atbildi saskaņā ar 10. panta 2. punktu. Iestāde var norādīt pieteikuma iesniedzējam, kur viņš pats var atrast pieprasīto informāciju, kas ir viegli pieejama, ar šo atsauci tādējādi garantējot attiecīgās informācijas autentiskumu un uzticamību.

65. Tomēr fakts, ka dokumentu publiski pieejamu padarījusi trešā persona, ne īsteno, ne izbeidz pieteikuma iesniedzēju tiesības saņemt pienācīgu atbildi no attiecīgās Savienības iestādes saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001. Ne regulas formulējums, ne tās mērķi nerosina domāt, ka Savienības iestādēm uzliktos skaidros un konkrētos pienākumus faktiski var nodrošināt trešā persona ārpakalpojumā.

2. *Jurašinović*

66. Parasti neapmierināts pieteikuma iesniedzējs, kurš uzskata, ka ir pārkāptas viņam Regulā Nr. 1049/2001 garantētās tiesības, cels prasību par attiecīgās iestādes nelabvēlīgā lēmuma atcelšanu. Šādas prasības kontekstā strīda sākotnējais un esošais priekšmets var izzust, ja – parasti tiesvedības laikā – attiecīgā iestāde tomēr piešķir pilnīgu piekļuvi prasītajam, tādējādi būtībā pieņemot labvēlīgu lēmumu un piešķirot piekļuvi atbilstoši 10. panta 1. punktam. Tāpat būtu pilnīgi iespējams, ka iestāde šādas tiesvedības laikā sazinās ar pieteikuma iesniedzēju, paziņojot viņam, ka dokuments tagad ir publiski pieejams saskaņā ar 10. panta 2. punktu, un sniedzot viņam informāciju par dokumenta atrašanās vietu, tādējādi garantējot minētā dokumenta integritāti un autentiskumu.

²⁶ Dalībvalsts iespējama (saskaņota) pieprasītā dokumenta izsniegšana saskaņā ar regulas 5. pantu ir cits jautājums.

67. Ja vien tiesvedības laikā Vispārējā tiesā Parlamenta iesniegto atbildes rakstu uz repliku vai tai sekojošo pieteikumu ar prasību izbeigt tiesvedību nemēģina interpretēt kā lēmumu (lēmums, kura būtību pieteikuma iesniedzējai pārsteidzošā kārtā paziņoja Vispārējā tiesa) saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 10. panta 2. punktu²⁷, ir skaidrs, ka šajā lietā prasība netika *materiāltiesiski* apmierināta.

68. Tomēr, galvenokārt atsaucoties uz spriedumu *Jurašinovič/Padome* (turpmāk tekstā – “spriedums *Jurašinovič*”)²⁸, pārsūdzētā rikojuma 27. un 28. punktā Vispārējā tiesa lēma, ka “prasībai atcelt lēmumu, ar kuru atteikta piekļuve dokumentiem, vairs nav priekšmeta, kad trešās personas ir sniegušas piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem, jo pieteikuma iesniedzējs var piekļūt šiem dokumentiem un tos izmantot tikpat tiesiski, kā tad, ja viņš tos būtu ieguvis, pamatojoties uz savu pieteikumu, kas iesniegts saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001. [...] Šī judikatūra *a fortiori* ir piemērojama izskatāmajā lietā, ņemot vērā to, ka piekļuvi pieprasītā dokumenta pilnai teksta versijai bija sniedzis pats tās adresāts, [un] nebija šaubu, ka pieteikuma iesniedzēja pilnīgi likumīgā veidā varēja to izmantot savam universitātes darbam”.

69. Kā minēts iepriekš, vispārējās procesuālās kategorijas interesi celt prasību zināmā mērā varētu uztvert kā neatkarīgu no materiālajām tiesībām, kuras ar šādu prasību mēģina īstenot²⁹. Tādējādi šāda procesuāla kategorija, iespējams, neatbilstu būtībai pavisam precīzi. Turklāt, formulējot intereses celt prasību kategoriju, būtu jāpastāv saprātīgai pragmatisma pakāpei. Patiešām, Savienības tiesas līdzīgi kā citas tiesas – vismaz attiecībā uz prasībām atcelt tiesību aktu – nav konsultējošas juridiskas aģentūras, kuras izmantotu personas bez saskatāmas intereses lietas iznākumā.

70. No otras puses, šādai nošķirtībai ir ierobežojumi. Šo ierobežojumu pamatā ir dabiskā saikne, kas pastāv starp būtību un procesu, kurā šo būtību īsteno. Tādu tiesvedību kontekstā, kas saistītas ar piekļuvi dokumentiem, pieteikuma *materiāltiesiskas* apmierināšanas iespēja un tādējādi iespējamais strīda priekšmeta zudums ir jāvērtē, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja sākotnējās tiesības.

71. Raugoties no šāda viedokļa, uzskatu, ka Vispārējās tiesas izmantotā pieeja, atsaucoties uz agrāku spriedumu *Jurašinovič*, kuru turpmāk dēvēšu vienkārši par “*Jurašinovič* testu”, ir nepareiza gan konceptuāli, gan praktiski. Pirms ilustrēju, kāpēc tas tā ir izskatāmās apelācijas sūdzības apstākļos, vispirms izskaidrošu minēto nolēmumu tā pareizajā kontekstā: kā šāda pieeja radās (i), kāpēc tā īsti labi nesader ar citiem Vispārējās tiesas nolēmumiem, atklājot konsekvences trūkumu judikatūrā (ii), un, galvenokārt, kāpēc to nevar izmantot pēc Tiesas virspalātas nolēmuma pieņemšanas lietā *ClientEarth* (iii).

i) No Weber līdz Jurašinovič: testa rašanās

72. Lieta *Weber/Komisija* (turpmāk tekstā – “spriedums *Weber*”)³⁰ šķiet pirmā lieta, kurā Vispārējā tiesa, izdodot rikojumu, lēma, ka tiesvedība nav jāturpina, ja pieprasīto dokumentu publiski (tiesšaistē) ir padarījusi pieejamu trešā persona.

73. Minētajā lietā žurnālists prasīja, lai Komisija viņam piešķir piekļuvi vēstulei, ko Konkurences ģenerāldirektorāts adresēja Vācijas valdībai par Vācijas valsts atbalstu. Atbildot uz jautājumu, kuru Vispārējā tiesa uzdeva pusēm, Komisija apstiprināja, ka vēstule ir pilnībā pieejama internetā publicētā žurnālā. Rikojuma 41. punktā ir norādīts, ka “Komisija apgalvo, ka pieteikuma iesniedzējam ir pieeja vēstulei, kuru viņš vēlas iegūt, un viņš to var izmantot tikpat tiesiski kā tad, ja viņš to būtu ieguvis,

²⁷ Tas savukārt pavērtu ceļu vairākiem intriģējošiem jautājumiem, tai skaitā par to, cik lielā mērā Parlaments apstiprināja attiecīgo bloga vietni, jo šajā blogā ir arī vairākas autora publicētas neglaimojošas piezīmes un komentāri par Parlamenta veikto “tiesisko analīzi”, kuras tas ievietojis pieprasītā dokumenta publicētajās daļās.

²⁸ Spriedums, 2012. gada 3. oktobris, *Jurašinovič/Padome* (T-63/10, EU:T:2012:516).

²⁹ Skat. šo secinājumu 53. punktu.

³⁰ Rikojums, 2006. gada 11. decembris, *Weber/Komisija* (T-290/05, nav publicēts, EU:T:2006:381).

pamatojoties uz savu pieteikumu, kas iesniegts saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001”. Tomēr, tā kā prasība par tiesību akta atcelšanu tika noraidīta kā acīmredzami nepieņemama cita iemesla dēļ, šis paziņojums tika izteikts tikai *in passim*, papildinot Vispārējās tiesas pamatojumu, un to minētajā lietā īsti nepiemēroja.

74. Pēc tam, spriedumā *Jurašinović*, pieteikuma iesniedzējam tika atteikta piekļuve Padomes dokumentiem saistībā ar Starptautisko bijušās Dienvidslāvijas kara noziegumu tribunālu (turpmāk tekstā – “ICTY”) par tajā izskatāmu lietu. Padome savai aizstāvībai apgalvoja, ka pieteikuma iesniedzējam nav tiesiskas intereses celt prasību, ciktāl brīdī, kad tika uzsākta tiesvedība, ICTY dažus no pieprasītajiem dokumentiem bija publicējis savā datubāzē, kas ir pieejama internetā.

75. Ņemot vērā šo apstākli, Vispārējā tiesa skaidri izmantoja spriedumu *Weber*, lai norādītu, ka “prasībai atcelt lēmumu, ar kuru atteikta piekļuve dokumentiem, vairs nav priekšmeta, kad trešās personas ir sniegušas piekļuvi attiecīgajiem dokumentiem, jo prasītājs var piekļūt šiem dokumentiem un tos izmantot tikpat tiesiski kā tad, ja viņš tos būtu ieguvis, pamatojoties uz savu pieteikumu, kas iesniegts saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001”³¹. Tomēr, tā kā Vispārējā tiesa norādīja, ka attiecīgie dokumenti *nebija* pieejami ICTY tīmekļvietnē “tiesvedības ierosināšanas dienā”, tā beigās noraidīja Padomes apgalvojumu par nepieņemamību, jo lietas dokumentos nebija redzams, ka attiecīgie dokumenti būtu bijuši publiski pieejami tajā dienā³².

76. Tātad, pārskatot lietas, ko pārsūdzētajā rīkojumā Vispārējā tiesa minējusi kā precedentus saviem galvenajiem juridiskajiem apsvērumiem³³, šķiet, ka tests, kas izklāstīts izskatāmajā lietā, patiesībā nekad iepriekš nav ticis piemērots. Pats par sevi šis fakts, protams, nav izšķirošs. Savienības judikatūras organiskā attīstība nozīmē, ka *passim dictum* vienā lietā piepeši kļūst par *ratio* citā. Tas, ka šis tests nekad nav bijis piemērots, tiek pieminēts tikai tāpēc, lai uzsvērtu, ka tā ietekme un sekas tādējādi ir zināmā mērā neizpētītas.

ii) Vispārējās tiesas judikatūras variācijas

77. Turklāt Vispārējās tiesas judikatūrā ir būtiski citi atzari par to pašu jautājumu: vai un cik lielā mērā prasības atcelt tiesību aktu priekšmets (mērķis) tiesvedībā par piekļuvi dokumentiem izzūd pēc tam, kad trešā persona publisko pieprasīto dokumentu.

78. Pirms nolēmumiem lietās *Weber* un *Jurašinović*, 1995. gadā, kad piekļuvi Savienības iestāžu rīcībā esošiem dokumentiem reglamentēja katrai iestādei savi noteikumi, *Svenska Journalistförbundet* bez panākumiem vērsās pie Padomes ar prasību piekļūt atsevišķiem dokumentiem par Eiropas Policijas biroju (Eiropolu). Katrā ziņā tas pats pieteikuma iesniedzējs jau bija saņēmis attiecīgos dokumentus no Zviedrijas iestādēm. Neraugoties uz šiem apstākļiem, Vispārējā tiesa tomēr nolēma, ka “personai, kurai atteikta piekļuve dokumentam vai tā daļai, *tieši ar šo apstākli* rodas interese par lēmuma atcelšanu. [...] Tas, ka pieprasītie dokumenti jau bija publiski pieejami, šajā sakarā neko nemaina”³⁴. Vispārējā tiesa turpināja lietas izskatīšanu pēc būtības, galu galā atceļot Padomes lēmumu liegt pieteikuma iesniedzējam piekļuvi pieprasītajiem dokumentiem.

31 Spriedums, 2012. gada 3. oktobris, *Jurašinović*/Padome (T-63/10, EU:T:2012:516, 24. punkts).

32 Turpat, 26. punkts.

33 Pēdējā minētajā nolēmumā, kurš citēts apstrīdētā rīkojuma 27. punktā, proti, 2013. gada 15. oktobra spriedumā *European Dynamics Belgium u.c./EMA* (T-638/11, nav publicēts, EU:T:2013:530), vispārēja atsauce uz spriedumu *Jurašinović* nebija būtiska.

34 Spriedums, 1998. gada 17. jūnijs, *Svenska Journalistförbundet*/Padome (T-174/95, EU:T:1998:127, 67. un 69. punkts). Mans izcēlums.

79. Iespējams, vēl svarīgāk – pēc nolēmumiem *Weber* un *Jurašinović*, lietā *Access Info Europe* /Padome³⁵, pieteikuma iesniedzējs apstrīdēja Padomes atteikumu – kuru tā pamatoja ar iespējamu kaitējumu lēmumu pieņemšanas procesam – piešķirt viņam piekļuvi konkrētai informācijai, kas bija ietverta paziņojumā par priekšlikumu jaunai regulai par piekļuvi Savienības iestāžu dokumentiem. Savai aizstāvībai Padome norādīja, ka pieprasītā dokumenta pilna teksta versija jau pirms tiesvedības uzsākšanas bija pieejama organizācijas *Statewatch* tīmekļvietnē. Saskaņā ar Padomes teikto minētā publikācija nebija saskaņota. Pieņemot lēmumu attiecībā uz pieteikumu piekļuvei, Padomei par šo publikāciju nebija zināms. Savā atbildē pieteikuma iesniedzējs apstiprināja, ka tā rīcībā tagad ir dokumenta pilna teksta versija, vienlaikus apstiprinot, ka pieteikuma par piekļuvi iesniegšanas brīdī tas par šīs kopijas esamību nezināja.

80. Vispārējā tiesa lēma, ka dokumenta pilnā teksta versijas publiskošana internetā, tāpat kā fakts, ka pieteikuma iesniedzējs pēc tam ir iepazinies ar šīs versijas saturu, nav pamats secinājumam, ka viņam vairs nav intereses iesniegt prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu³⁶. Tika nolemts, ka *Statewatch* rīcībai nav nozīmes, ciktāl jāvērtē prasītājas interese panākt šāda lēmuma atcelšanu. Tā rezultātā, lai gan pieteikuma iesniedzējs varēja iepazīties ar tās informācijas saturu, kurai Padome atteica piekļuvi, viņam vēl joprojām bija interese panākt lēmuma par atteikumu atcelšanu³⁷.

81. Atšķirībā no Vispārējās tiesas³⁸, manuprāt, nav viegli atšķirt pieeju, kuru Vispārējā tiesa izmantoja minētajās lietās, no tās, kuru tā izmantojusi šajā lietā. Minētajās lietās izmantotais Vispārējās tiesas risinājums ir krasi atšķirīgs attiecībā uz tā loģiku un pieeju: tika uzskatīts, ka dokumenta izpaušanai (“likumīgai” kā lietā *Svenska Journalistförbundet* vai arī faktiski “nesaskaņotai” kā lietā *Access Info Europe*), ko veic trešā persona, nav nekādas ietekmes uz prasības materiāltiesisku apmierināšanu un attiecīgi uz pieteikuma iesniedzēja interesi celt prasību par atteikuma lēmuma atcelšanu.

iii) *ClientEarth*

82. Visbeidzot, un varbūt vissvarīgāk, Tiesas virspalātai lietā *ClientEarth* nesen bija iespēja izskatīt jautājumu par prasības materiāltiesiskas apmierināšanas ietekmi uz pieteikuma iesniedzēja interesi tiesvedībā par tiesību akta atcelšanu saistībā ar piekļuvi dokumentiem³⁹.

83. *ClientEarth* ir bezpeļņas vides aizsardzības organizācija. Tā lūdza Komisijai piešķirt tai piekļuvi konkrētiem ietekmes novērtējuma ziņojumiem. Sākotnēji Komisija atteica, pamatojot atteikumu ar lēmumu pieņemšanas procesa aizsardzību. Tomēr tiesvedības laikā Tiesā Komisija pakāpeniski izsniedza visus *ClientEarth* pieprasītos dokumentus⁴⁰.

84. Atbildot uz Komisijas argumentu, ka tiesvedība tāpēc ir jāizbeidz, Tiesa norādīja, ka, lai arī tiesvedības laikā “tika publicēti vai [pieteikuma iesniedzējam] tika paziņoti dažādi [pieprasītie] dokumenti, [...] Komisija apstrīdētos lēmumus nav atcēlusi, tādējādi strīda priekšmets ir saglabājies”⁴¹.

35 Spriedums, 2011. gada 22. marts, *Access Info Europe*/Padome (T-233/09, EU:T:2011:105), kas apstiprināts pēc apelācijas sūdzības izskatīšanas ar 2013. gada 17. oktobra spriedumu Padome/*Access Info Europe* (C-280/11 P, EU:C:2013:671).

36 Turpat, 34. punkts.

37 Turpat, 36. un 37. punkts.

38 Apstrīdētā rīkojuma 29. un 30. punkts. Vienīgais mēģinājums atšķirt šo lietu no *Svenska Journalistförbundet* (vienlaikus neko nebilstot par šo *Access Info Europe* aspektu) ir ierosinājums, ka – atšķirībā no *Svenska Journalistförbundet* – izskatāmajā lietā nav šaubu par attiecīgās izpaušanas likumību. Tomēr šis pieņēmums ir ne vien nedaudz apstrīdams, bet arī nepiemērojams, kā tiks izklāstīts šo secinājumu turpmākajā sadaļā.

39 Spriedums, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth*/Komisija (C-57/16 P, EU:C:2018:660).

40 Turpat, 38. punkts.

41 45. punkts, kurā Tiesa izmantoja 2007. gada 7. jūnija spriedumu *Wunenburger*/Komisija (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 48. un 49. punkts).

85. Piekritu apelācijas sūdzības iesniedzējai, ka lietai *ClientEarth* šajā ziņā ir nozīme izskatāmajā lietā. Kaut arī, raugoties uz lietas faktiem, *ClientEarth* svarīgākā nozīme ir attiecībā uz jautājumu par turpmāku vai saglabājušos interesi celt prasību lietās, kurās pieteikuma iesniedzēja prasība ir pilnībā apmierināta, un tādējādi tā būs galvenokārt nozīmīga, izvērtējot pieteikuma iesniedzējas otro apelācijas pamatu, nevar nesaskatīt arī tās ietekmi uz pirmo apelācijas pamatu.

86. Lietā *ClientEarth*, ņemot vērā skaidrojumu vēlāk izskatītajā lietā *Rogesa*⁴², Tiesa apstiprināja – lai prasības priekšmets izzustu, ir jābūt vai nu pieteikuma iesniedzēja prasības *formālam* apmierinājumam (iestāde ir atsaukusi apstrīdēto lēmumu), vai pilnīgam un galīgam *materiāltiesiskam* apmierinājumam, kuru nodrošinājuši pati iestāde. Vēlos uzsvērt, ka abās šajās lietās (Tiesas izpratnē) pilnīgs materiāltiesisks apmierinājums nozīmēja situāciju, kurā pieteikuma iesniedzējs ir saņēmis visus pieprasītos dokumentus i) pilnībā un ii) no attiecīgās iestādes.

87. Salīdzinājumam – šo pieeju nevar piemērot pieteikuma iesniedzējam, i) kas ir ticis informēts par, iespējams, pieprasītā dokumenta rediģētas versijas esamību, ii) ko ir informējusi nevis iestāde, no kuras dokuments bija pieprasīts, bet tiesa, un iii) kad šo versiju ir publiskojusi privāta trešā persona, nedz pieteikuma iesniedzējam, nedz iestādei par to nezino.

88. Atzīt šādas intereses zudumu pilnībā būtu pretrunā ar Regulas Nr. 1049/2001 loģiku un mērķi. Turklāt pat brīdī, kad šādas tiesības īsteno ar iespējamu tiesisku piespiedi izpildi Savienības tiesās⁴³, *prima facie* vilinošā loģika, ar kuru lietu var ātri novest līdz rezultātam, ciktāl nu tas vispār varētu būt nozīmīgi⁴⁴, būtu vāji pamatota. *Jurašinović* tests, pat neraugoties uz tā skaidri saskatāmo neatbilstību regulas būtībai, patiesībā rada vairāk praktisku grūtību, nekā tas jebkad varētu sniegt (vienkāršus) risinājumus, un šim jautājumam pievērsīšos tagad.

3. Problēmas ar lietu *Jurašinović* (kā tas redzams izskatāmajā lietā)

89. Lietā *Jurašinović* Vispārējā tiesa noteica trīs kritērijus jeb nosacījumus, kuriem jābūt izpildītiem, lai secinātu, ka prasība par tiesību akta atcelšanu, kas celta pret Savienības iestādes atteikumu, ir zaudējusi priekšmetu. Tie šķiet kumulatīvi: i) trešā persona ir sniegusi piekļuvi dokumentam, tādējādi dokuments ir atradies publiskā vidē jau brīdī, kad tika celta prasība atcelt tiesību aktu, vai vismaz tiesvedības laikā; ii) pieteikuma iesniedzējs var tam piekļūt; iii) dokumenta izmantošana ir likumiska.

90. Minētajam testam ir vismaz trīskāršas praktiskas problēmas: zināšana, autentiskums un tiesiska izmantošana.

91. Pirmkārt, ir jautājums par *zināšanu* un dokumenta pieejamību. Pieteikuma iesniedzēja ir apgalvojusi, ka viņas tiesības saņemt informāciju saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 nevar būt atkarīgas no prasmes izmantot *Google* vai zināšanas par to, ka kāda trešā persona pieprasīto dokumentu ir ievietojusi kibertelpā. Likt pilsoņiem veikt meklēšanu kibertelpā būtu pretrunā Regulas Nr. 1049/2001 mērķim nodrošināt tiesību piekļūt dokumentiem iespējami vienkāršāko īstenošanu. Savukārt atbildētājs norādīja, ka pieteikuma iesniedzēja, iespējams, zināja par šo publikāciju, jo minētajā vietnē patiesībā bija publicēti viņas komentāri.

42 2019. gada 17. decembra rīkojumā *Rogesa*/Komisija (C-568/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1092) Tiesa lēma, ka nav nepieciešams turpināt tiesvedību lietā, kurā Komisija beigu beigās ir izpaudusi pieprasītos dokumentus, lai gan neatsaucot savu sākotnējo nelabvēlīgo lēmumu. Tomēr, kā Tiesa skaidri norādījusi 26. punktā, pieteikuma iesniedzējs *neapstrīdēja* to, ka izpaušana ir *pilnībā* apmierinājusi mērķus, kurus pieteikuma iesniedzējs vēlējas sasniegt, jo tas, pieprasot piekļuvi, visu pieprasīto ir saņēmis *no Komisijas*.

43 Protams, ja vien tur vēl joprojām būtu kaut kas izpildāms, jo mūsdienās agri vai vēlu vienmēr kaut kur internetā kaut kas parādīsies.

44 *Quid non*. Tomēr vilinājums vienmēr pastāv.

92. Šajā argumentā pilnīgi piekritu pieteikuma iesniedzējai. Ar Regulu Nr. 1049/2001 ir izveidots oficiāli noteikts ceļš, kādā piekļūt konkrētiem dokumentiem. Vai katram pieteikuma iesniedzējam, kas vēlas piekļūt dokumentam, vispirms ir jāveic šī dokumenta rūpīga meklēšana internetā? Turklāt, ja šī persona vēlāk vēlētos celt prasību par nelabvēlīga lēmuma atcelšanu, vai lietas izskatīšanas laikā tai būtu periodiski jāveic atkārtota meklēšana, lai pārlicinātos, ka pieprasītais dokuments turpmākajos gados neuzrodas kaut kur internetā?

93. Izskatāmā lieta izceļ vēl vienu neatbilstošu elementu lietā *Jurašinović*: interese būs zudusi ne tikai tad, ja pieteikuma iesniedzēja prasība būs šķietami materiāltiesiski apmierināta jau prasības celšanas brīdī, bet arī jebkurā brīdī pēc tam, “vismaz laikā, kad notiek tiesvedība”. Tas ir pretrunā ne vien pašas Vispārējās tiesas iepriekš izteiktiem paziņojumiem⁴⁵, bet arī sekojošā nolēmumā lietā *ClientEarth*, kurā tika ļoti pamatoti apgalvots, ka tam, kas notiek *pēc prasības celšanas* par atteikuma lēmuma atcelšanu, var būt tikai ierobežota nozīme.

94. Turklāt izskatāmajā lietā šī loģika tiek padarīta pilnīgi absurda: vai šāds intereses zudums iestātos ne tikai tāpēc, ka kāda trešā persona dokumentus ir darījusi pieejamus kaut kur internetā, bet arī attiecībā uz šiem dokumentiem kā tādiem, par kuriem ne pieteikuma iesniedzējai, ne atbildētājai iestādei nebija nekādas informācijas? Kā abas puses apgalvoja Vispārējā tiesā, *tās nezināja* par šo publiskošanu ne brīdī, kad Parlaments pieņēma apstiprinošo lēmumu, ne arī pat tad, kad šo faktu tām darīja zināmu pati Vispārējā tiesa. Tādā gadījumā, atbildot uz šajos secinājumos izvirzīto ievadjautājumu, ko aizņēmos no romāna “Kāpa”, saskaņā ar Vispārējās tiesas viedokli principā “(pieprasītā dokumenta) izpaušana bez (piekļuves) izsniegšanas (jebkad)” vai pat “izpaušana nezinot” būtībā kļūtu iespējama.

95. Otrkārt, attiecībā uz jautājumu par pieprasītā dokumenta *autentiskumu* un integritāti: apelācijas sūdzības iesniedzēja un Zviedrijas valdība norāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai informācija ir jāiegūst no autentiskiem avotiem, it īpaši, ņemot vērā viņas profesionālo darbību, proti, akadēmiskus pētījumus. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzsvēra, ka viņa ir Somijas akadēmijas finansēta akadēmiska pētniece. Saskaņā ar kvalitātes, objektivitātes un pētījumu ētikas standartiem viņa nevar izmantot internetā atrastu nopludinātu vai rediģētu informāciju – viņai ir jāizmanto informācija tikai no autentiskiem avotiem. Šajā ziņā viņa norādīja, ka *E. De Capitani* savā blogā ir norādījis, ka ievietotā informācija ir “ar maniem izcēlumiem/piezīmēm”.

96. Savukārt Vispārējā tiesa norādīja, ka puses nav apstrīdējušas to, ka *E. De Capitani* “bija publicējis pilnīgu minētā dokumenta versiju” un ka spriedumā *De Capitani*⁴⁶ “Tiesa pilnībā izklāstīja pieprasītā dokumenta saturu”⁴⁷.

97. Vispārējās tiesas faktu paziņojumu šajā sakarā nekommentēšu. Apelācijas sūdzības iesniedzēja neapgalvo, ka pierādījumi būtu sagrozīti. Tāpēc mans pienākums nav novērtēt, kas būtībā ir pieprasītā dokumenta “pilna versija”, kura vismaz brīdī, kad es to apskatīju, bija atvērta *html* bloga ieraksts, rediģēts un ar autora pievienotām anotācijām⁴⁸.

98. No apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvotā gan Tiesā, gan Vispārējā tiesā skaidri izriet, ka viņa nav apmierināta ar “publiskoto” dokumentu, jo *E. De Capitani* tiešsaistē ievietotā versija nav autentiska un tāpēc nav izmantojama viņas mērķiem.

45 Skat. šo secinājumu 77.–81. punktu.

46 Apstrīdētā rikožuma 26. punkts.

47 Spriedums, 2018. gada 22. marts, *De Capitani*/Parlaments (T-540/15, EU:T:2018:167).

48 Kā izklāstīts šo secinājumu 13. punktā.

99. Atkal jau nevaru nepiekrīst šim apsvērumam. Manuprāt, saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001 mērķim, ar kādu pieteikuma iesniedzēja vēlējas iegūt dokumentu, nav nozīmes⁴⁹. Jebkuram pieteikuma iesniedzējam – žurnālistam, akadēmiskam pētniekam vai vienkārši zinātkāram pilsonim – saskaņā ar minēto regulu ir nepārprotamas tiesības no iestādes saņemt atbildi. Kā minēts iepriekš⁵⁰, neatlaidīgi pieprasot atbildi no iestādes labvēlīga lēmuma gadījumā saskaņā ar vai nu 10. panta 1. punktu, vai 2. punktu, tiek nodrošināts sniegtās informācijas autentiskums un uzticamība. Šādas tiesības saskaņā ar regulu ir jebkuram pieteikuma iesniedzējam neatkarīgi no tā, kādam mērķim šī persona meklē informāciju.

100. Un atkal, praktiskās sekas, ko radītu Vispārējās tiesas paziņojums apstrīdētā rīkojuma 26. punktā, faktiski būtu – “radi pats savu oficiāla lēmuma versiju, pamatojoties uz informāciju no privāta rediģēta bloga un uz Vispārējās tiesas nolēmumu citā lietā”, kas abos gadījumos tika publiskoti jeb “atklāti” labu laiku pēc tam, kad tika pieņemts sākotnējais lēmums, kurš pagaidām vēl tiek pārskatīts.

101. Treškārt, abiem iepriekš minētajiem punktiem nāk klāt jautājums par *likumīgu izmantošanu*, kas ir *Jurašinović* lietas trešais nosacījums. Apstrīdētā rīkojuma 28. punktā ir noteikts, ka “piekļuvi pieprasītā dokumenta pilnai teksta versijai bija sniedzis pats dokumenta adresāts, tāpēc nebija šaubu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja varēja to izmantot savas universitātes darbam pilnīgi likumīgā veidā.”

102. Šis ierosinājums mani atkal pārsteidz. Kā persona, kura vēlas piekļūt dokumentam un kuru iestāde ir informējusi, ka dokumentu nevar izpaust, var būt droša – pēc tam, kad viņai ir pateikts, ka šā dokumenta versija ir pieejama kaut kur privātā blogā, – ka šāda tiešsaistē atrasta dokumenta izmantošana ir “tikpat tiesiska, kā tad, ja viņa to būtu ieguvusi saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001?” Pieteikuma iesniedzējai bija pateikts, ka viņa tiešā veidā šo dokumentu iegūt nevar. Vai, ņemot vērā šo skaidro atteikumu, pieteikuma iesniedzējai nebūtu loģiski pieņemt, ka attiecīgais dokuments internetā atrodas bez atļaujas? Vai tieši tādām nebūtu jābūt pareizajam secinājumam situācijā, kurā pēc tam, kad Parlaments uzzināja par trešās personas veiktu izpaušanu tiešsaistē, tas tā arī neatsauca savu sākotnējo nelabvēlīgo lēmumu un nav to izdarījis līdz šai pat dienai?

103. Ņemot vērā izskatāmās lietas faktus, pieteikuma iesniedzējai izdarāmais saprātīgais pieņēmums par “tiesisku izmantošanu” drīzāk būtu pilnīgi pretējs tam, ko norādījusi Vispārējā tiesa. Turklāt, vispārīgi izsakoties, no cilvēka noteikti nevajadzētu gaidīt, ka tas, izmantojot pareizo oficiāli noteikto ceļu, lai iegūtu piekļuvi konkrētam dokumentam atbilstoši Regulai Nr. 1049/2001, veiks pamatīgu juridisku izvērtējumu – vai cels prasību Savienības tiesās, lūdzot tās veikt šo izvērtējumu, – lai noteiktu, vai viņš var likumīgi izmantot internetā atrastu pieprasītā dokumenta versiju. Jāatkārto, ka saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 izveidoto sistēmu šim cilvēkam ir tiesības saņemt skaidru un tiešu atbildi no Savienības iestādes, kas tajā pat laikā arī garantē to dokumentu integritāti, autentiskumu un tiesisku izmantošanu, kurus publiskojusi kāda trešā persona.

104. Skaidrība par tiesisko izmantošanu ir vēl jo vairāk nozīmīga pasaulē, kurā agrāk vai vēlāk internetā cirkulē dažāda veida informācija⁵¹. Tiesiskas izmantošanas izvērtējums šādai informācijai reizēm var būt sarežģīts, sākot ar jautājumu par patieso autoru un dokumenta autentiskumu. Šā iemesla dēļ Regulas Nr. 1049/2001 izveidotā sistēma ir izšķiroša, lai pati iestāde autoritatīvi noteiktu tiesisku izmantošanu un lai šādi jautājumi vēlākās lietās vai tiesvedībās faktiski nerastos⁵².

49 Skat. regulas 6. panta 1. punkta pēdējo teikumu (citēts šo secinājumu 9. punktā).

50 Skat. šo secinājumu 58.–64. punktu.

51 Skat. neseno spriedumu, 2017. gada 18. jūlijs, Komisija/Breyer (C-213/15 P, EU:C:2017:563, 62. punkts), vai rīkojumu, 2019. gada 14. maijs, Ungārija/Parlaments (C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438, 14. punkts). Skat. arī rīkojumu, 2009. gada 29. janvāris, *Donnici*/Parlaments (C-9/08, nav publicēts, EU:C:2009:40, 18. punkts).

52 2019. gada 14. maija rīkojumā Ungārija/Parlaments (C-650/18, nav publicēts, EU:C:2019:438) Ungārija savai prasībai Tiesā kā pielikumu pievienoja juridisku atzinumu, ko izdevis Parlamenta Juridiskais dienests. Šis juridiskais atzinums tika publicēts *Politico* tīmekļvietnē, lai gan izpaušanu nepieprasīja ne Ungārija, ne kāda trešā persona. Tiesa lēma, ka atļaut dalībvalstij tiesvedības dokumentiem pievienot Parlamenta juridisku atzinumu, kuras izpaušanu šī iestāde nebija atļāvusi, nozīmētu apiet Regulā Nr. 1049/2001 noteikto pieteikuma procedūru šāda dokumenta piekļuvei.

4. *Atpakaļ uz sākumu: nosacījumi pieteikuma iesniedzēja prasības materiāltiesiskai apmierināšanai lietā par piekļuvi dokumentiem*

105. Šajos secinājumos diezgan izvērsti un laikietilpīgi tika apskatīts *Jurašinović* tests, ko apstrīdētajā rīkojumā izmantoja Vispārējā tiesa. Tas tika darīts ar mērķi paskaidrot, kāpēc šī pieeja, manuprāt, ir konceptuāli nepareiza un praktiskā līmenī – absurda.

106. Iepriekšējā nodaļa ilustrē, ka enerģijai, ko patērēs Savienības tiesas, kuras nākotnē izskatīs lietas par tādu nelabvēlīgu lēmumu atcelšanu, kas pieņemti saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001, būs ļoti maz sakara ar izskatāmo lietu pēc būtības. Tā tiktu izšķiesta nebeidzamās (faktu) diskusijās par to, kurš ko tieši ir publicējis, kur tas bija publicēts, kad un kas par to zināja un vai trešās personas kaut kur publicētajam dokumentam ir tieši tikpat rindkopu, cik oriģinālam, utt.

107. Turklāt šādas diskusijas par faktiem tad patiešām tiktu izmantotas, lai būtībā liegtu individuālu piekļuvi Savienības tiesām. Der paturēt prātā, ka rīkojums par tiesvedības izbeigšanu ir diezgan strikts pasākums, ar kuru Savienības tiesas pretēji pieteikuma iesniedzēja vēlmei secina, ka pieteikuma iesniedzēja prasība būtībā ir neīsta un tai nav nekāda pamatota saturs. Tāpēc tas ir jāpiemēro, maigi sakot, uzmanīgi, it īpaši situācijās, kurās strīda formālo priekšmetu Savienības tiesas jau ir aizvietojušas ar materiāltiesisko priekšmetu, kā tas ir lietās par piekļuvi dokumentiem⁵³. Ja nākamajā solī prasības materiāltiesiskās apmierināšanas saturam piešķir jaunu definīciju, kas vairs neatgādina to, kura sākotnēji tika prasīta tiesā⁵⁴, mēs nokļūstam bīstami tuvu situācijai, kad var tikt zaudēta jebkāda reāla piekļuve tiesai.

108. Visu šo iemeslu dēļ es ierosinātu Tiesai apstiprināt apelācijas sūdzības pirmo pamatu un atgriezties pie racionāli vienkārša pašreizējā prasības materiāltiesiskās apmierināšanas testa, kuru šī Tiesa nesen apstiprinājusi spriedumā *ClientEarth* un *Rogesa* un kuru var īsumā aprakstīt šādi.

109. Pieteikuma iesniedzējs, kas vēlas panākt lēmuma atcelšanu, kuru izdevusi iestāde saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001, var zaudēt savu *sākotnējo interesi* prasības celšanā tikai un vienīgi tad, ja viņa prasība ir vai nu formāli, vai materiāltiesiski pilnībā apmierināta. *Formāla* apmierināšana nozīmē, ka iestāde atsauc apstrīdēto lēmumu. Materiāltiesiskā apmierināšana var notikt arī, ja lēmums formāli netiek atcelts, tomēr tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs saņem i) *visu* pieprasīto dokumentu vai dokumentus tādā formā un apjomā, kādā viņš to pieprasījis, un ii) *no attiecīgās iestādes* vai nu saskaņā ar Regulas Nr. 1049/2001 10. panta 1. punktā, vai 2. punktā noteikto kārtību.

110. Šādas pilnas apmierināšanas rezultātā *sākotnējā interese* celt vai uzturēt prasību Savienības tiesās var zust. Ja pieteikuma iesniedzējam nav nekādas turpmākas vai citas intereses uzturēt prasību (jautājums, kas tiek apskatīts nākamajā nodaļā attiecībā uz apelācijas sūdzības otro pamatu), izņēmuma gadījumos var pasludināt pilnīgu intereses zudumu, kā rezultātā tiesvedība par šo jautājumu ir jāizbeidz⁵⁵.

53 It īpaši, ja to piemēro situācijās, kurās nav skaidru noteikumu par to, kā iestādēm šādos apstākļos rīkoties. Vai iestāde var materiāli apmierināt pieteikuma iesniedzēja prasību, formāli pārskatot savu iepriekšējo lēmumu? Vai tās rīcība tādējādi drīkst būt pretrunā pašas pieņemtam spēkā esošam lēmumam? Ja tas ir jāpārskata, vai pārskatīšana notiek *ex officio* vai arī tikai tad, ja pieteikuma iesniedzējs iesniedz jaunu prasību, parasti tad, kad vairs nav agrākā šķēršļa izpaušanai? Savienības iestāžu paplašināto elastību, kas izriet no fakta, ka nepastāv Eiropas Administratīvā procesa kodekss, kurā šādi jautājumi parasti būtu reglamentēti, nevar efektīvi izmantot pret individuāliem pieteikuma iesniedzējiem, kas vēlas iegūt piekļuvi pārskatīšanai tiesā. Situācijai būtu jābūt pilnīgi pretējai: tas, ka nepastāv noteikumi, būtu jāinterpretē tikai par sliktu iestādēm, vismaz ciktāl tas ir saistīts ar individuālu piekļuvi Savienības tiesām.

54 Cenšoties nekļūt pārāk formālam – prasības sākotnējais priekšmets bija un vēl joprojām ir Parlamenta apstrīdētā lēmuma atcelšana. Salīdzinājumam iedomāsimies situāciju, kurā esmu iegādājies koncerta biļetes, ko tā organizētājs man tā arī nepiegādā (vienalga, kāda iemesla dēļ). Kad iesniedzu valsts tiesā prasību pret organizētājiem par biļešu piegādi vai naudas atgūšanu, tiesa man jautā, vai es būtu apmierināts, ja varētu noskatīties (daļu) koncerta, kuru tricošā mobilajā telefonā nofilmējis kāds koncerta skatītājs un ievietojis tiešsaistē. Tā kā attiecīgais video acimredzot ticis augšupielādēts atbilstoši autortiesību noteikumiem, valsts tiesa lem, ka tiesvedība ir jāizbeidz, jo es varu noskatīties šo videomateriālu internetā.

55 Lietās, kurās šāds *sākotnējā interese* zudusi tikai *pēc tam*, kad ir celta prasība, un ja nav nekādu īpašu apstākļu, visas izmaksas pilnībā sedz Savienības iestāde; piemēram skat. spriedumu, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth*/Komisija (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 130. punkts), un rīkojumu, 2019. gada 17. decembris, *Rogesa*/Komisija (C-568/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1092, 37. punkts).

111. Balstoties uz izskatāmās lietas faktiem, ir skaidrs, ka nav notikusi ne formāla, ne materiāltiesiska apelācijas sūdzības iesniedzējas prasības apmierināšana. Apelācijas sūdzības iesniedzēja neapšaubāmi ir saglabājusi savu sākotnējo interesi tiesvedībā līdz lēmuma pieņemšanai pēc būtības. Tādējādi Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Pārsūdzētais rīkojums būtu jāatceļ.

C. Par apelācijas sūdzības otro pamatu

112. Manuprāt, apelācijas sūdzības iesniedzējai vajadzētu saņemt labvēlīgu lēmumu par savu pirmo apelācijas pamatu. Ja Tiesa piekristu manam izvērtējumam par pirmo pamatu, otro apelācijas sūdzības pamatu nebūtu nepieciešams apskatīt. Tomēr, ņemot vērā ģenerālvokātu uzdevumu pilnībā atbalstīt Tiesu, iekļaušu arī dažas īsas noslēguma piezīmes par apelācijas sūdzības otro pamatu.

113. Šīs piezīmes patiesi var būt salīdzinoši lakoniskas, jo, pamatojoties uz spriedumu *ClientEarth*, apelācijas sūdzības iesniedzējai noteikti būtu taisnība arī attiecībā uz otro pamatu. Piemērojot minētās lietas secinājumus izskatāmās lietas faktiem, ir jāsecina, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja ne vien ir saglabājusi savu sākotnējo interesi tiesvedībā, bet viņai ir arī *turpmāka interese* iegūt Vispārējās tiesas nolēmumu vismaz ar mērķi novērst nelikumības atkārtēšanos attiecībā uz jebkuru iespējamo pieteikumu par piekļuvi, ko viņa varētu iesniegt nākotnē.

114. Apstrīdētā rīkojuma 33. punktā Vispārējā tiesa lēma, ka Parlamenta atteikums piešķirt piekļuvi bija konkrēti pielāgots izskatāmajai lietai un pēc būtības *ad hoc*. Iespējamā nelikumība ārpus šīs lietas īpašajiem apstākļiem nevarētu atkārtoties. Konkrēti, “apstrīdētajā rīkojumā izklāstītais Parlamenta atteikums bija pamatots ar izņēmumu, kas attiecas uz tiesvedības aizsardzību, [...] kamēr šī tiesvedība turpinās, jo Parlaments secināja, ka pieprasītajam dokumentam ir attiecīga saikne ar notiekošu tiesvedību lietā, kurā tika pieņemts nolēmums [lietā *De Capitani*] un šim prasības piekļuvei kontekstam bija raksturīgas intensīvas sarunas blogos un viedokļi, kas, iespējams, ietekmētu paša atbildētāja nostāju lietā”.

1. Lietas dalībnieku apsvērumi

115. Apelācijas sūdzības iesniedzēja, kā arī Somijas un Zviedrijas valdības uzskata, ka apelācijas sūdzības iesniedzējai ir saglabājusies interese celt prasību, jo attiecīgā nelikumība var atkārtoties nākotnē, neatkarīgi no lietas konkrētajiem apstākļiem. Apelācijas sūdzības iesniedzēja apgalvo, ka atbildētāja atteikums sniegt piekļuvi pieprasītajam dokumentam nebija nedz konkrēti pielāgots šai lietai, nedz arī pēc būtības *ad hoc*. Tāpat kā lietā *ClientEarth* apelācijas sūdzības iesniedzēja, visticamāk, nākotnē iesniegs turpmākus pieteikumus piekļūt līdzīgiem veida dokumentiem, jo viņas pašreizējais pētījums par tēmu turpināsies vismaz līdz 2021. gadam.

116. Apelācijas sūdzības iesniedzēja turklāt apgalvo, ka dokuments, kurš tiek apstrīdēts Eiropas Savienības Tiesā, ir neatņemama tiesvedības sastāvdaļa. Intensīvas sarunas blogos nevar būt iemesls, lai neizsniegtu dokumentus. Ar apstrīdēto rīkojumu Vispārējā tiesa faktiski būtu radījusi tādu dokumentu kategoriju, proti, galīgus atteikuma lēmumus, kuri, pakļauti pārskatīšanai tiesā, nebūtu pakļauti izpaušanai un uz kuriem attiektos (*de facto*) vispārēja prezumpcija par neizpaušanu.

117. Somijas valdība no savas puses uzskata, ka tiešām pastāv ievērojams risks, ka atbildētājs atteiksies izpaust pieņemtos lēmumus, pamatojoties uz tiesvedības aizsardzību nākotnē.

118. Atbildētājs apgalvo, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja jauc jautājumu par interese celt prasību saglabāšanos ar jautājumu par apstrīdētā lēmuma likumību. Vispārējā tiesa esot pareizi uzskatījusi, ka jautājumam par to, vai atteikuma lēmums bija specifisks konkrētajai lietai un pēc būtības *ad hoc*, ir nozīme lietā. Atteikums piekļuvei esot bija specifisks lietas apstākļiem. Tā pamatā bijis novērtējums

par attiecīgo dokumentu tādas tiesvedības kontekstā, kura izraisīja ievērojamu interesi presē un sabiedrībā. Tādējādi atbildētājs apgalvo, ka Vispārējā tiesa nekļūdījās, neklasificējot atbildētāja atteikuma lēmumu kā *de facto* vispārēju prezumpciju par neizpaušanu. Izskatāmās lietas apstākļi atšķirītos no apstākļiem lietā *ClientEarth*, kura tādēļ neesot piemērojama.

2. Vēlreiz par *ClientEarth*

119. Piekritu pusēm, ka Tiesas nolēmums lietā *ClientEarth* patiešām ir izšķirošs izskatāmajā lietā. Tomēr acīmredzot ir nepieciešams sīkāk aplūkot minētajā lēmumā konstatēto, jo abas puses no tā izdara nedaudz atšķirīgus secinājumus.

120. Jāatgādina, ka minētajā lietā⁵⁶ izšķirošs kļuva jautājums par turpmāku vai papildu interesi turpināt tiesvedību, jo Komisija laikā, kad tiesvedība notika Tiesā, jau bija pilnībā (materiāltiesiski) apmierinājusi apelācijas sūdzības iesniedzējas prasību. Ņemot vērā šo atlikušo vai *turpmāko interesi*, Tiesa norādīja uz trim lietā būtiskiem jautājumiem.

121. Pirmkārt, Tiesa norādīja, ka dokumentu novēlota izpaušana, kas notika brīdī, kad lēmuma pieņemšanas process bija beidzies, kavēja *ClientEarth* sasniegt mērķus, kurus tā vēlējās sasniegt ar pieteikumu par piekļuvi, proti, ietekmēt lēmumu pieņemšanas procesu ("*izpaušanas mērķa izzūšana*")⁵⁷.

122. Otrkārt, Tiesa uzskatīja, ka Komisija savu sākotnējo lēmumu ir balstījusi uz vispārēju prezumpciju, ka ietekmes novērtējuma ietvaros sagatavotu dokumentu publiskošana principā nopietni kaitētu tajā notiekošam lēmumu pieņemšanas procesam. Vispārējo prezumpciju Komisija nākotnē varētu atkārtoti piemērot attiecībā uz jauniem pieteikumiem par piekļuvi tādiem dokumentiem, kuri sagatavoti notiekoša ietekmes novērtējuma veikšanas ietvaros. Tāpēc Tiesa secināja, ka šī nelikumība nākotnē varētu atkārtoties ("*atkārtošanās iespēja*")⁵⁸.

123. Treškārt, Tiesa norādīja, ka *ClientEarth* var it īpaši skart šāda minētās prezumpcijas turpmāka piemērošana. Tā kā tā ir vides aizsardzības organizācija, viens no tās uzdevumiem ir veicināt lielāku pārskatāmību un leģitimitāti Savienības likumdošanas procesā. Tāpēc bija ticams, ka nākotnē tā atkārtoti pieprasīs piekļuvi dokumentiem, kuri ir analogi strīdīgajiem dokumentiem, un ka, balstoties uz minēto vispārējo prezumpciju, Komisija šādu pieteikumu atkal noraidīs. Tā rezultātā *ClientEarth* tad no jauna būtu jāceļ prasība par tiesību akta atcelšanu, lai apstrīdētu šīs pašas prezumpcijas pamatotību ("*īpaša neaizsargātības situācija*")⁵⁹.

3. *Atkārtošanās iespēja*

124. Pretēji tam, kā uzskata apelācijas sūdzības iesniedzēja, es neesmu pilnībā pārliecināts par to, tieši cik lielā mērā iepriekš izklāstītie trīs jautājumi ir "tests" un ciktāl tie ir tikai trīs dažādi gadījuma rakstura elementi, kuriem Tiesa piešķir nozīmi konkrētajā lietā un kuri *ClientEarth* varētu būt palīdzējuši sasniegt mērķi, runājot par interesi celt prasību.

125. Tomēr pilnībā piekritu apelācijas sūdzības iesniedzējai, ka gadījumā, ja lietā *ClientEarth* izmantotā pieeja attiecībā uz iespēju, ka iestādes veiktā apgalvotā nelikumība atkārtosies, tiktu piemērota izskatāmajā lietā, šis nosacījums būtu izpildīts.

⁵⁶ Skat. šo secinājumu 82.–85. punktu.

⁵⁷ Spriedums, 2018. gada 4. septembris, *ClientEarth/Komisija* (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 46. un 47. punkts).

⁵⁸ Turpat, 49.–53. punkts.

⁵⁹ Turpat, 54. punkts.

126. Pēc manām domām, lietas *ClientEarth* otrās kategorijas pamatā esošā loģika varētu būt salīdzinoši vienkārša: vai atteikums piešķirt piekļuvi iepriekšējā lietā i) bija balstīts uz vispārēju juridisku apsvērumu, kuru atbildētājs, iespējams, piemēros lietām nākotnē, ii) attiecībā uz to pašu apelācijas sūdzības iesniedzēju?

127. Šādi definēta izņēmuma loģika ir skaidra: ne persona (subjektīva interese), ne arī Savienības tiesas (objektīva interese) nevēlas atkārtoti piedalīties un skatīt līdzīgas lietas, kurās – saistībā ar atbildētājas iestādes rīcību – nekad netiks izskatīta lietas būtība. Tāpēc likuma un pareizas tiesvedības interesēs reizēm var tikt pielietota ignorēšanas opcija un lietu var izskatīt pēc būtības arī tad, ja, strikti ņemot, strīda sākotnējais priekšmets ir zudis.

128. Tomēr tās vispārējā pieejā lieta *ClientEarth* ir diezgan labvēlīga attiecībā pret pieteikuma iesniedzējiem.

129. Pirmkārt, atkārtotās iespēja ir skaidri atdalīta no lietas konkrētajiem apstākļiem, tādējādi skaidri “neatkarīgi no lietas konkrētajiem apstākļiem”⁶⁰. Tas patiešām ir diezgan loģiski: mērķis ir tāds, lai tas pats (apšaubāmais) juridiskais pieņēmums netiktu piemērots citās, līdzīgās lietās. Ja tas tā nebūtu, būtu jānonāk pie ļoti problemātiskas (un tukšas) šī nosacījuma izpratnes, vienmēr norādot, ka katra lieta ir citāda un tāpēc katrs lēmums ir *ad hoc* un nav izmantojams citur. Bet ir skaidrs, ka tāds nav mērķis – šeit jāmēģina nostiprināt iespēju piemērot lēmumu arī citās atsevišķās lietās.

130. Otrkārt, ir nepieciešams formulēt vispārēju juridisku apsvērumu pieteikamā abstrahēšanās pakāpē, kas ļautu to piemērot lietām nākotnē. Ja šādu pieņēmumu varētu formulēt, pamatojoties uz izskatāmo lietu, tad, protams, iespējamajam pieteikuma iesniedzējam nebūtu pienākuma pierādīt, ka tieši tā ir viņa gadījumā⁶¹. Pietiktu ar saprātīgu līdzību⁶².

131. Treškārt, tomēr ir skaidrs arī, ka atkārtotās iespējai jābūt attiecībā uz *to pašu pieteikuma iesniedzēju*. Tam, vai tā ir “īpaši neaizsargāta” persona, varētu būt kāda nozīme šajā ziņā, taču šķiet, ka spriedumā *ClientEarth* nav iets gluži tiktāl, lai ieviestu iespēju atsevišķai personai celt prasību tiesā vispārējās interesēs vienkārši tāpēc, ka tāda veida nelikumību šī iestāde varētu atkārtot attiecībā uz citiem pieteikuma iesniedzējiem nākotnē. Interese celt prasību saglabājas konkrētajam pieteikuma iesniedzējam, kuram vispirms bija individuāla interese apstrīdēt attiecīgo Savienības nelabvēlīgo lēmumu, līdz atgadījās notikums, kuru pieteikuma iesniedzēja nevarēja ietekmēt, proti, apstrīdētā akta autors pārdomāja par labu pieteikuma iesniedzējam konkrētajā lietā⁶³.

132. Pievēršoties izskatāmajai lietai, sliecos piekrist apelācijas sūdzības iesniedzējai, ka šie Tiesas sprieduma *ClientEarth* elementi ir pilnībā piemērojami izskatāmajai apelācijas sūdzībai.

60 Papildus 2018. gada 4. septembra spriedumam *ClientEarth*/Komisija (C-57/16 P, EU:C:2018:660, 48. un 50. punkts), skat., piemēram, arī spriedumus, 2007. gada 7. jūnijs, *Wunenburger*/Komisija (C-362/05 P, EU:C:2007:322, 52. punkts), un 2020. gada 30. aprīlis, *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urzędzeń Rozrywkowych*/Komisija (C-560/18 P, EU:C:2020:330, 40. punkts).

61 Kas, bez šaubām, neizslēdz iespēju, ka daži pieteikuma iesniedzēji ir burvji un patiešām spēj rast pierādījumus par nākotni.

62 Patiesībā sprieduma *ClientEarth* 53. punktā Tiesa pat ierosina būtībā pārcelt šo nastu uz atbildētāju iestādi, norādot, ka “vispārējo prezumpciju [...] Komisija nākotnē var piemērot atkal attiecībā uz jauniem pieteikumiem [...], minētā iestāde to turklāt neapstrīd”. Mans izcēlums.

63 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 30. aprīlis, *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urzędzeń Rozrywkowych*/Komisija (C-560/18 P, EU:C:2020:330, 49. un 50. punkts), kurā tika apstiprināts spriedums lietā *ClientEarth*, lai gan abās lietās fakti tika vērtēti atšķirīgi, tādējādi panākot atšķirīgu rezultātu. Skat. arī ģenerālvokāta Dž. Pitruccellas [G. Pitruzzella] secinājumus lietā *Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urzędzeń Rozrywkowych*/Komisija (C-560/18 P, EU:C:2019:1052, 88. punkts).

133. Pirmkārt, vai atteikums tika balstīts uz plašu juridisku apsvērumu par Regulas Nr. 1049/2001 piemērošanu, ko varētu piemērot atkārtoti? Tā tas tiešām bija. Praktisku iemeslu dēļ šī prezumpcija – vai drīzāk tiesību norma vai apsvērum⁶⁴ –, šķiet, vedina domāt, ka *Savienības tiesās apstrīdētu Savienības lēmumu izpaušana nopietni apdraudētu tiesvedības aizsardzību Regulas Nr. 1049/2001 4. panta 1. punkta b) apakšpunkta nolūkos, it īpaši tad, ja šie lēmumi izraisa intensīvas diskusijas*⁶⁵.

134. Vai šādu juridisku apsvērumu var piemērot lietām nākotnē? Protams, var un pavisam vienkārši, turklāt ar nopietnu ietekmi attiecībā uz piekļuvi dokumentiem līdzīgās lietās – jebkuram galīgam administratīvi tiesiskam lēmumam, kurš sagādīšanās pēc ir pakļauts pārskatīšanai Savienības tiesās, visā samērā ilgajā laikposmā, kamēr notiek pārskatīšana Savienības tiesās⁶⁶, būtībā varētu tikt liegta piekļuve saskaņā ar Regulu Nr. 1049/2001.

135. Otrkārt, nevēloties iesaistīties intriģējošā diskusijā par to, vai akadēmiskās vides pārstāvji, kas saņem pētniecības dotācijas, ir īpaši neaizsargāta grupa (*ClientEarth* izpratnē), ir izteikts pieļāvums, ka apelācijas sūdzības iesniedzēja pati, iespējams, nākotnē iesniegs turpmākus pieprasījumus piekļuvei Savienības iestāžu dokumentiem. Viņa nodarbojas ar tieši šīs tematikas pētījumiem, un viņas šībrīža pētījums tiek finansēts no dotācijas, kas piešķirta vismaz līdz 2021. gadam. Tādējādi saskaņā ar Tiesas viedokli lietā *ClientEarth* pastāv saprātīga iespēja, ka tā pati apelācijas sūdzības iesniedzēja iesniegs turpmākus pieprasījumus, vai drīzāk, no visiem Tiesas rīcībā esošiem faktiem šādu nākotnes pieprasījumu iespēju noteikti nevar izslēgt.

136. Rezumējot – ja Tiesa vēlētos izvērtēt arī apelācijas sūdzības iesniedzējas otro apelācijas pamatu, uzskatu, ka arī šis pamats ir labi pamatots.

D. Izskatāmās lietas tvērums

137. Apelācijas sūdzības iesniedzēja ir lūgusi Tiesu atcelt pārsūdzēto rīkojumu. Turklāt viņa lūdz Tiesu piemērot Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta otro teikumu. Šī norma ļauj Tiesai pašai pieņemt galīgo spriedumu attiecīgā lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija, nenododot lietu atpakaļ sprieduma taisīšanai Vispārējā tiesā.

138. Tā kā Vispārējā tiesa neizskatīja ne tajā iesniegtā strīda pieņemamību, ne tā būtību, ierosinu Tiesai izskatāmajā lietā atcelt apstrīdēto rīkojumu un nodot lietu atpakaļ Vispārējai tiesai saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmo teikumu. Patiešām, ņemot vērā izskatāmās lietas samērā savdabīgo tiesvedības procesu, diskusija, kurai bija jānotiek par šiem jautājumiem, tika pārtraukta, Vispārējai tiesai pievēršoties strīdam veidā, kas saistīts ar procesa organizatoriskajiem pasākumiem, kuri pieņemti atbilstoši tās Reglamenta 89. pantam.

64 Manuprāt, spriedums *ClientEarth* bija nevis juridiska prezumpcija (*presumptio iuris* izpratnē ar visām no tā izrietošajām tiesiskajām sekām), bet drīzāk juridisks apsvēruma vai tiesību norma.

65 Kopā ar attiecīgi formulētu juridisku apsvērumu, kas ir pārsteidzoši līdzīgs minētā lēmuma apsvērumam, kuru pieminēja Tiesa sprieduma *ClientEarth* 49. punktā.

66 Pat neielaižoties diskusijā par to, ko varētu nozīmēt tas, ka pieprasījuma kontekstam ir “raksturīgas intensīvas sarunas blogos” (pārsūdzētā rīkojuma 33. punkts), un tā vietā vienkārši norādot uz fascinējošo paradoksu minētajā apsvērumā: ja kaut kas raisa interesi un tāpēc, iespējams, uzjunda diskusijas, vai tāpēc tam būtu jāatsaka piekļuve? Vai bieži piesauktā Savienības iestāžu atklātība, pārskatāmība un lielāka atbildība (Regulas Nr. 1049/2001 2. apsvēruma) ir jāmēģina panākt tikai attiecībā uz lēmumiem, kas pilnīgi nevienam neinteresē?

V. Secinājumi

139. Es ierosinu Tiesai:

- atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2018. gada 20. septembra rīkojumu *Leino-Sandberg* /Parlaments (T-421/17, nav publicēts, EU:T:2018:628);
- nodot lietu atkārtotai izskatīšanai Vispārējā tiesā;
- atlikt lēmuma par tiesāšanās izdevumiem pieņemšanu.